1860.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 11 October.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags. ... Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure. ... maanden ƒ 3, franco per post ƒ 3,40. ... geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS: DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte, doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

J. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Aankondigingen

VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

AANBESTEDING.

Op vrijdag den 19 october 1860, des voormiddags ten 11 ure, onder nadere goedkeuring, door den commissaris des konings in de provincie Zeeland, of bij zijne afwezigheid door een der leden van de gedeputeerde staten, en in bijzijn van den hoofdingenieur van den waterstaat in het 11de district, in het lokaal van het provinciaal bestuur te Middelburg, worden aanbesteed:

Het onderhoud en herstel der rijks waterleidingen, bewesten en beoosten het kanaal van Neuzen, alsmede van den afsluitdijk in het Axelsche gat bij Sluiskil, aanvangende den 1 januarij 1861 en eindigende den 31 december 1863.

Deze aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving, per onderhoudsjaar.

Het bestek ligt ter lezing aan het lokaal van het ministerie van binnenlandsche zaken, aan dat van het provinciaal bestuur van Zeeland te Middelburg, en op alle zoodanige plaatsen alwaar gewoonlijk de bestekken van waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende den vierden en derden dag vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn aan het bureau van den hoofdingenieur van den waterstaat jhr. J. R. T. Ortt, te Middelburg, en bij den ingenieur H. S. J. Rose, te Neuzen.

's Gravenhage, den 28 september 1860.

De minister van binnenlandsche zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 10 october.

De gemeenteraad heeft heden namiddag eene zitting gehouden, ofschoon de aangekondigde behandeling der gemeentebegrooting voor 1861 nog eene week is aangehouden. Daarin is besloten op de voorgedragene wijze als gemeente-instellingen te bestendigen de scholen voor lager en meer uitgebreid onderwijs voor jongens en voor meisjes, onder bestuur van den heer Gersen en mevr. Rochat. Verder is voorgedragen om de burgerschool van den heer van Swers gewijzigd over te brengen naar de Wal en aldaar voortaan het schoolgeld te bepalen op 60 cent per maand. Hierover zal in de volgende week beslist worden.

Gisteren is ter openbare teregtzitting van het provinciaal geregtshof in Zeeland, voor burgerlijke zaken, door den heer mr. Eduard Pieter Schorer alhier, afgelegd de eed als advokaat, voorgeschreven bij art. 5 van het reglement van orde en discipline voor de advocaten en procureurs, vastgesteld bij koninklijk besluit van 14 september 1838 (staatsblad no. 36.)

Bij het ... dagen ingediende wetsontwerp tot het verkrijgen van eene verbeterde gemeenschap van Amsterdam en Rotterdam met de Noordzee, wordt de doorgraving van Holland op zijn smalst op ƒ 18,800,000 en de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee op ƒ 6,300,000 geraamd. De uitgaaf, die ... zou over acht jaren verdeeld worden. Men weet dat door ingezetenen van Amsterdam voor het voorgenomen werk eene bijdrage van drie millioen is aangeboden.

Z. M. de koning en Z. K. H. de prins van Oranje worden heden van het Loo in de residentie terug verwacht.

De Staatscourant bevat het verslag aan den minister van binnenlandsche zaken over de verrigtingen van het Koninklijk nederlandsch meteorologisch instituut, gedurende 1859—1860.

Men leest in het belgische weekblad De verbroedering:

„Met bijzonder genoegen kunnen wij mededeelen, dat eenige letterkundigen te Brussel zich reeds bezig houden met het vormen eener commissie, tot inzameling van bijdragen voor het standbeeld van Joost van Vondel te Amsterdam. Die heeren zijn: (alphabetisch gesteld) J. M. Dautrenberg, Delcroix, J. Dodd, Nolet de Brouwere van Steenland, K. Stallaert, professor bij het koninklijk athenaeum, Eug. van Bemmel, bestuurder der maatschappij Vlamingen vooruit, en Maurits H. van Lee.

„De heer Stroobants, voorzitter van de maatschappij De wijngaard, zal mede worden uitgenoodigd, die commissie te helpen vormen. De afwezigheid van dien heer belet, hem nu reeds onder de overige leden op te noemen."

Men leest in het Journal des débats het volgend, door den heer Ernest Renau geteekend artikel:

„De krachtige school van geleerdheid en kritiek, door het protestantismus onder ons gevestigd en in stand gehouden, blijft uitstekende vruchten dragen. Van de talrijke geschriften, welke zij onafgebroken oplevert, wil ik heden de Essais de critique religieuse van den heer Albert Réville, predikant te Rotterdam, noemen. De vertoogen van den heer Réville bezitten het schitterendst karakter; het zijn schetsen vol fijnheid en bevalligheid over hoofdpunten der christelijke godgeleerdheid, over den toestand der kerk in de twee eerste eeuwen, over den zendbrief van Clemens van Rome, over de aan Nero toegeschreven rol van den Antichrist en de geschiedkundige uitlegging van het boek der openbaringen, over de christelijke overleveringen in Duitschland en de wedergeboorte der godsdienstige studiën in Frankrijk, en eindelijk, een vertoog vol juistheid en smaak over het hooglied. De heer Réville strekt tot eer der school, die deze gelukkige vereeniging van godsdienstige wetenschap en kritiek heeft weten te doen herleven, die men onder ons verdwenen achtte sedert het verval der protestantsche studien van het Frankrijk der 17e eeuw. Wanneer onze taal eene reeks van geschriften bezitten zal, met het door ons aangekondigde gelijksoortig, dan zullen wij aan Duitschland niets te benijden hebben, en de groote klove die onze geleerde studien van een scheidt, zal gedempt zijn."

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. Benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen leeuw de heeren G. C. Schonk, onlangs, op zijn verzoek, gepensioneerd resident van Banjoemmaas; C. van der Moore, resident der Preanger regentschappen; G. Suermondt, luitenant-kolonel, kommandant der bataviasche schutterij, en J. H. Walbeehm, onlangs, op zijn verzoek, gepensioneerd algemeen ontvanger en pakhuismeester te Riouw, met rang van adsistent-resident.

KANTONGEREGTEN. Herbenoemd onder anderen tot griffier bij het kantongeregt te Cortgene K. J. van den Bussche, en tot plaatsvervangend regter aldaar J. H. Bybau.

BELASTINGEN. Benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Oudewater c. a., de heer H. Geerligs, thans ontvanger der zelfde middelen te Waspik c. a.; te Waspik c. a., de heer J. C. Kuhlman Czn., thans adjunct-commies bij het departement van financien.

LEGER. Benoemd bij den plaatselijken staf: tot kolonel en plaatselijken kommandant van de 2e klasse te Breda, de luitenant-kolonel P. P. van Gorkum, van het 3e regement infanterie; bij het wapen der infanterie: bij den staf, tot majoor de kapitein der 1e klasse N. Scheltema, van dien staf, met bepaling dat hij voorloopig bij het departement van oorlog werkzaam zal blijven; bij het 2e regement tot kapitein van de 3e klasse (naar ouderdom van rang), de 1e luitenant-adjudant C. W. Raaymaakers, van het 3e regement en J. G. Krafft, van het korps; bij het 3e regement, tot luitenant-kolonel de majoor J. Hamming, van het 4e regement; tot majoor de kapitein der 1e klasse J. H. Brekkenheimer, adjudant van het 8e regement; tot kapitein van de 3e klasse (naar ouderdom van rang), de 1e luitenant N. G. Beausar, van het 2e regement; bij het 4e regement, tot majoor de kapitein der 1e klasse J. W. Tissot van Patot, van het 3e regement; tot kapitein van de 3e klasse (naar ouderdom van rang), de 1e luitenant P. F. Brunings, van het instructie-bataillon; bij het 5e regement, tot kapitein van de 3e klasse (naar ouderdom van rang), de 1e luitenant-adjudant L. T. J. A. baron van Boecop, van het korps; bij het 8e regement, tot kapitein van de 3e klasse (naar ouderdom van rang), de 1e luitenant J. R. H. Gisser, van het korps.

In hunnen rang overgeplaatst bij het regement grenadiers en jagers: de majoor P. G. J. van der Schriek, van het 3e regement infanterie; de kapitein jhr. A. F. C. G. Everts van het 4e en E. J. van Bel van het 5e regement infanterie; de 1e luitenants J. A. L. O. van der Monde, van het 7e, H. T. Picard van het 4e, K. K. den Exter van den Brink van het 2e regement infanterie, W. C. F. van der Plas, van het instructie-batailllon, E. F. Kempers, L. J. B. Verschoor, beiden van het 5e, en J. Huygens van het 6e regement infanterie.

KOLONIEN. Benoemd tot ambtenaren der 1e klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, mr. W. van Lennep en mr. R. van Eibergen Santhagens, en tot ambtenaar der 2e klasse D. F. W. Lucassen, thans kandidaat-ambtenaren voor gemelde dienst.

Marine en leger.

Volgens de laatste van den schout bij nacht Wipff bij het departement van marine ingekomen rapporten, gedagteekend Alexandrie, 20 september jl., hadden Zr. Ms. schepen Zeeland en Admiraal van Wassenaer weder eenige havens van de syrische kust bezocht. Aan de komst der fregatten te Caiffa en Acre, waar geene oorlogsschepen waren, werd het dank geweten, dat een opstand der muzelmansche bevolking tegen de christenen te Acre was tegengehouden. Op schriftelijke dringende bede van de gezamenlijke consuls te Acre was de Zeeland aldaar gebleven en de Wassenaer naar de engelsche en fransche vlootvoogden te Beyrut teruggezonden, om de zending van een oorlogschip te verzoeken. Dadelijk was hieraan voldaan door de aankomst van het engelsche linieschip Victor Emmanuel. Na de dankbetuigingen der vereenigde consuls ontvangen te hebben, had de schout bij nacht Acre verlaten.

Er waren eenige havens bezocht, waar nog nooit de hollandsche vlag van een oorlogschip had gewaaid.

De toestand van Syrie was door de vrees voor de vreemde schepen en soldaten rustig. Over het algemeen heerschte er groote verslagenheid en stonden handel en nijverheid stil.

Na aankomst van De heldin zou de Zeeland naar Smyrna vertrekken. (*Ned. staats-courant.*)

Burgerlijke stand.

Middelburg.

Eerste huwelijks-afkondiging den 7 dezer: A. Hibbeler, jm. 34 j., met E. Willekens, jd. 33 j. A. G. Leeflang, jm. 36 j., met C. J. de Keyzer, jd. 26 j. J. B. de Koning, jm. 30 j., met M. P. Willekens, jd. 24 j. W. H. Muntendam, jm. 39 j., met J. H. Kakenberg, jd. 31 j. J. F. M. van der Hell, jm. 29 j., met M. J. van Puffelen, jd. 29 j. T. J. Walter, 34 j., met C. M. E. Bombled, 35 jaar.

Vlissingen, van 29 september tot 6 october.

Gehuwd: C. de Munnik, jm. 39 j., met C. A. Schweitzer, jd. 19 jaar. P. Meuldijk, jm. 27 j., met P. Tanis, jd. 22 jaar.

Bevallen: W. Burgerhoff geb. de Muynck, z. M. B. Maquelin geb. Pichal, d. J. J. van der Wal geb. Wouters, z. C. Rocholl geb. de Vries, d. (dood geboren.) J. M. Loois geb. Poelemans, zoon.

Overleden: E. Victor, jd. 71 j. M. Parros, jd. 53 j. A. C. G. Blotevogel, d. 16 m. F. van Dierendonck, z. 9 m. M. Asard, vrouw van A. Brendonk, 64 j. C. G. Fuchs, jd. 64 j.

Goes, van 29 september tot 6 october.

Gehuwd: P. H. van Lis, jm. 36 j., met S. J. de Fouw, jd. 33 j.

Bevallen: J. Verdonk geb. Harinck, d. A. Ramondt geb. Molhoek, d. J. A. Goossen geb. van Riet, d. J. Nonnekens geb. Wijers, d. S. den Boer geb. van Paassen, z. E. Geluk geb. Verwey, z. W. M. Allaert geb. Gorsse, d. M. Poli geb. Reynhout, d. J. M. de Laat de Kanter geb. van den Bree, d. E. Emanuel geb. Bannet, zoon (levenloos).

Overleden: N. Duyvewaardt, z. 9 m. P. van der Visse, z. 8 m. J. den Hollander, z. 7 maanden.

Zierikzee, van 29 september tot 6 october.

Gehuwd: C. Cuveljé, weduwn. 33 j., met T. Mallander, jd. 27 j. P. van 't Noordende, weduwn. 36 j., met J. Nestelaar, jd. 29 j. J. van Lier, jm. 25 j., met P. van Schendel, jd. 27 j.

Bevallen: J. van den Hamer geb. van Akkeren, d. J. Missel geb. Metselaar, d. J. A. Olree geb. Versteeg, z. M. Horre-

voets geb. Biesheuvel, d. C. Pernambuco geb. Paret, d. T. J. de Graaf geb. Trijzelaar, d. J. Bal ged. Leeuwe, zoon.

Overleden: J. Botbijl, d. 12 w. M. van Brecht, vrouw van L. C. Ribbens, 53 j. D. Bos, vrouw van Jan Blok, 74 j. G. Lokker, d. 17 d. Jannetje van Heest, vrouw van A. Adamse, 49 j. J. van der Werf, weduwn., 64 jaar.

Thermometerstand.

8 oct. 's av. 11 u. 52 gr.
9 „ 's morg. 7 u. 56 „ 's midd. 1 u. 51 gr. 's av. 11 u. 48 gr.
10 „ 's morg. 7 u. 47 „ 's midd. 1 u. 52 gr.

Staten generaal.

In de zitting der tweede kamer van dingsdag zijn de aan de orde gestelde wetsontwerpen aangenomen, benevens het in ons vorig no. medegedeeld tweeledig voorstel van den heer Wintgens, betreffende het opmaken van een tableau der afgevaardigden ter staten generaal van de vroegste tijden af, aansluitende aan het reeds bestaande. De conclusie van het rapport der commissie tot onderzoek der geloofsbrieven van de heeren Dirks en Wijbenga, strekt tot niet toelating van eerstgenoemden, en tot toelating van laatstgenoemden heer. Daarover zal maandag worden beraadslaagd.

Het wetsontwerp der regering, betreffende de herziening van het handelstarief, is thans aan de leden der tweede kamer rondgedeeld. De beginselen van het vroegere ontwerp liggen ook aan dit ontwerp ten grondslag, te weten: heffing naar de waarde 5 pct., als bedrag der invoerregten; vrijstelling van grondstoffen; een regt van 2½ a 3 pct. voor fabrikaten die als grondstoffen worden gebruikt, en afschaffing van de meeste uitvoerregten. Alle goederen, die niet in het tarief worden opgenoemd, zijn vrij van regten. De regering acht het wenschelijk, dat de bescherming van fabriekanten van aardewerk, glaswerk, wollen manufacturen en olie ophoude, en zij stelt daarom voor om van die artikelen voortaan een regt van 5 pct. te heffen. De opbrengst van het nieuwe tarief zal, naar raming, f 146,398 meer zijn dan die van het tegenwoordige.

AFSCHAFFING DER SLAVERNIJ IN WEST-INDIË.

Bij koninklijke boodschap van 18 september jl. zijn hiertoe betrekkelijk drie wetsontwerpen, met bijbehoorende memorie van toelichting ingediend. Wij ontleenen daaraan het volgende.

A. Suriname.

Art. 5. De vergoeding, aan de meesters te verleenen, bedraagt:

a. f 375 per hoofd voor slaven tot suikerplantages behoorende; b. f 300 per hoofd voor particuliere, niet tot plantages of gronden behoorende slaven; c. f 260 per hoofd voor slaven tot koffij-, koffij- en cacao-, cacao-, katoen- en rijstplantages, kweek- en kostgronden behoorende; d. f 200 per hoofd voor slaven tot houtgronden behoorende; e. f 50 per hoofd voor slaven, die een wettig regt op manumissie hebben verkregen.

Art. 6. Voor vergoeding komen niet in aanmerking:

a. slaven op het etablissement Batavia geplaatst (aan besmettelijke ziekten lijdende), [enz.]; b. weggeloopen slaven, die tijdens de afkondiging dezer wet in de kolonie Suriname langer dan een jaar afwezig zijn geweest; c. tot dwangarbeid veroordeelde slaven, wier straftijd een jaar of langer na de afkondiging dezer wet in de kolonie Suriname geëindigd zal zijn.

Art. 7. De vergoeding strekt niet slechts voor den persoon van den slaaf, maar ook voor zijne kleederen, klein en pluimvee en alle roerende goederen, die volgens koloniaal gebruik geacht worden hem in het bijzonder toe te behooren. Deze goederen blijven vrij en onbelemmerd in zijn bezit.

Art. 11. De vergoeding wordt betaalbaar gesteld vier maanden na de afkondiging dezer wet in de kolonie Suriname. De betaling geschiedt in wissels, gulden voor gulden, af te geven door den gouverneur op den minister van kolonien en betaalbaar eene maand na zigt bij de nederlandsche bank te Amsterdam, of wel geheel of ten deele te Paramaribo in wettig betaalmiddel, zoo dit verlangd wordt en de kas daartoe genoegzaam bij magte is.

Art. 13. Binnen zes maanden na de afkondiging dezer wet in de kolonie Suriname wordt de vrijverklaring der slaven bij gouvernementspublicatie uitgesproken.

Tot op dat tijdstip wordt door de meesters of hunne vertegenwoordigers in het beheer en de verzorging der slaven op den voet der bestaande verordeningen behoorlijk voorzien.

Art. 15. De vrijgemaakten staan onder een bijzonder toezigt van staatswege, dat de strekking heeft, hen te beschermen en op te leiden tot het familie- en maatschappelijk leven, overeenkomstig daaromtrent door ons vast te stellen verordeningen.

Zij kunnen op voordragt van den ambtenaar, met het staatstoezigt belast, door den gouverneur van Suriname van dat staatstoezigt worden ontslagen, zoodra voldoende gebleken zal zijn, dat gemeld toezigt voor hen niet meer vereischt wordt.

Art. 16. Het gewoon burgerlijk regt is op de vrijgemaakten toepasselijk, behoudens zoodanige bijzondere bepalingen te hunnen aanzien, als gedurende het staatstoezigt door ons noodig zullen worden bevonden.

Art. 17. De vrijgemaakten zijn verpligt tot geregelmatigen en gezetten arbeid. Lediggang en zwerverij worden onder hen niet geduld en zijn strafbaar volgens daaromtrent door ons vast te stellen verordeningen.

Art. 19. De gelegenheid tot genot van geneeskundige verpleging en van onderwijs der kinderen wordt hun van staatswege zoo veel mogelijk verschaft.

Zoo ook wordt, voor zoo veel noodig, van staatswege voorzien in de vestiging en verpleging van onverzorgde weezen, zieken en bejaarden.

Art. 20. De vrijgemaakten kunnen worden opgeroepen om tegen behoorlijk loon staatsdiensten te verrigten, het zij ... handhaving van rust en orde, het zij voor de riviervaart, ... openbare werken.

Art. 21. De vrijgemaakten, die eene plantagemagt hebben uitgemaakt, zijn gehouden, den tijdens hunne vrijmaking te velde staanden oogst, tegen behoorlijk, zoo noodig door het koloniaal bestuur vast te stellen loon, in te zamelen en af te werken, indien de eigenaar van de plantage of van grond, waartoe die magt behoord heeft, daartoe aanvrage heeft gedaan en die door den gouverneur van Suriname ingewilligd is.

In dat geval blijven zij gedurende een door den gouverneur te bepalen termijn van hoogstens zes maanden op de plantage of den grond gevestigd.

Art. 24. Vrijgemaakten, die niet tot eene plantagemagt hebben behoord, kunnen door den gouverneur van Suriname in afzonderlijke corporatien worden verdeeld naar mate van het bedrijf of beroep dat zij uitoefenen, en zijn onderworpen aan de daarvoor vast te stellen verordeningen.

Art. 25. De vrijgemaakten, in het vorig artikel bedoeld, verhuren zich individueel als ambachtslieden of huisbedienden.

Aan hen, die zich door geen beroep of bedrijf een bestaan verschaffen, wordt door het staatstoezigt zoo veel mogelijk de gelegenheid tot arbeiden gegeven.

Art. 28. Aanvoer van voor den veldarbeid in de kolonie Suriname geschikte landverhuizers en arbeiders wordt door het koloniaal bestuur beschermd en aangemoedigd.

Te dien einde worden, op den voet van door ons of van onzentwege door den gouverneur van Suriname uit te vaardigen verordeningen, tot een gezamenlijk bedrag van twee millioen gulden premien uitgeloofd ter gedeeltelijke tegemoetkoming in de kosten van dien aanvoer.

Art. 32. Jaarlijks wordt aan de staten generaal een uitvoerig verslag aangeboden van de maatregelen, ter uitvoering dezer wet genomen, en van den toestand der vrijgemaakten.

B. Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Eustatius en Saba.

Art. 5. De vergoeding, aan de meesters te verleenen, bedraagt:

a. voor slaven op de eilanden Curaçao, Bonaire, Aruba en St. Eustatius per hoofd f 230; b. voor slaven op het eiland Saba f 170 per hoofd; c. f 40 per hoofd voor de slaven onder lit. a. en f 30 per hoofd voor die onder lit. b., die een wettig regt op manumissie hebben verkregen.

[De overige bepalingen komen in strekking en veelal zelfs woordelijk overeen met die van ontwerp A.]

C. Het nederlandsch gedeelte van het eiland St. Martin.

Art. 1. Van en met de afkondiging der tegenwoordige wet op het eiland St. Martin (nederlandsch gedeelte) is de slavernij aldaar geheel afgeschaft.

Art. 2. Aan hen, die op den 1 junij 1848 op het eiland St. Martin (nederlandsch gedeelte) eigenaren waren van slaven, ingeschreven op de slavenregisters aldaar, wordt verleend eene tegemoetkoming van f 125 per slaaf. Zijn de regten van de eigenaren op anderen overgegaan, dan wordt de tegemoetkoming aan dezen verleend.

Art. 3. Bij de berekening worden niet in aanmerking genomen slaven, die op den 1 junij 1848 een wettig regt op manumissie verkregen hadden, of die, volgens plaatselijk bestaande wettelijke bepalingen, wegens besmetting uit de zamenleving waren verwijderd of hadden behooren verwijderd te worden; zoo mede wegloopers, en veroordeelden tot dwangarbeid, die bij het plaatselijk bestuur bekend staan als op 1 junij 1848 niet aanwezig te zijn geweest.

[De 6 overige artikelen van dit wetsontwerp houden bepalingen in omtrent de formaliteiten en omtrent den termijn van betaling, die de zelfde is als bij de wetsontwerpen A en B.]

De memorie van toelichting tot deze wetsontwerpen treedt in uitvoerige beschouwingen over het voor en tegen en over den aanvoer van immigranten om de slaven te vervangen, welke ontwikkelingen wij echter uit hoofde van ons bestek niet kunnen overnemen. Wij bepalen ons dus tot het aanhalen van de kosten, welke de nu voorgedragen regeling zal vereischen en die uit de koloniale fondsen zullen gekweten worden.

Suriname.

Op suikerplantages . .	17,658	slaven	à f 375.	f 6,621,750
„ koffijplantages enz.	11,682	„	à - 260.	- 3,037,320
„ houtgronden	2,304	„	à - 200.	- 460,800
Particuliere slaven . . .	5,525	„	à - 300.	- 1,657,500
				f 11,777,370

Curaçao en onderhoorigheden.

Curaçao.	5847	slaven	à f 230.	f 1,344,810
Bonaire.	167	„	à - 230.	- 38,410
Aruba.	520	„	à - 230.	- 119,600
St. Eustatius	1114	„	à - 230.	- 256,220
Saba	686	„	à - 170.	- 116,620
				f 1,875,660

St. Martin.

1650 slaven op 1 junij 1848 aanwezig,	à f 125.	f 206,250
	Totaal. . . .	f 13,859,280

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 8 october. In de bijeenkomst te Warschau zullen naar men verzekert, de grondslagen onderzocht worden, waarop een congres over de italiaansche aangelegenheden zou kunnen plaats hebben, onder voorbehoud, die grondslagen aan de goedkeuring van Frankrijk en Engeland te onderwerpen.

— Volgens berigten uit Pekin, van het begin van julij, breidde de opstand zich voornamelijk uit in de op de oostkust gelegen provincien. De militie te Pekin en in de omstreken was opgeroepen. De bevolking was gunstig gestemd voor de engelschen, en op het vernemen dat zij ontscheept waren, wenschte zij hen te Pekin te zien. De Petcheli deden de inwoners geen kwaad. Een korps van 6000 man was uit Pekin tegen de engelschen afgezonden, en eene tweede korps van 10,000 man was in eene andere rigting vertrokken.

— Te Greenwich is een groot aantal werklieden bezig met het bouwen van een ijzer drijfdok, voor het spaansch gouvernement. Dit dok zal dienen tot ligten van zware schepen. Meer dan 26,000 ton ijzer zal voor het werk worden vereischt.

Duitschland.

Weenen 5 october. De Wiener Zeitung maakt een brief van den keizer bekend aan den patriarch in Servie, waarin eerstgemelde vergunning verleent tot de bijeenkomst van eene synode van de grieksche niet geunieerde bisschoppen, met het doel om den keizer hunne wenschen, steunende op het kanonieke regt, kenbaar te maken. Aan de serviers die tot de niet geunieerde grieksche kerk behooren en te Weenen verblijf houden, wordt toegestaan zich weder tot eene godsdienstige gemeente te vereenigen. De keizer verklaart voorts, dat hij voornemens is een ambtenaar van den zelfden ritus bij het ministerie van eeredienst aan te stellen.

— De directeur der genie, aartshertog Leopold, heeft bevel ontvangen de italiaansche vestingen, wier bewapening nu voltooid is, in oogenschouw te gaan nemen. Verona heeft vier, Peschiera zes nieuwe voorwerken bekomen, en te Mantua zijn de nieuwe waterwerken voleindigd; de kosten van een en ander worden op 20 millioen gulden geschat. Wat Venetië betreft, van den landkant acht men het onneembaar maar ten opzigte der zeezijde kan zulks althans niet gezegd worden, naardien de gesteldheid van den grond groote hindernissen voor het herstellen der vestingwerken oplevert.

Berlijn 8 october. De gezanten van Pruissen en Oostenrijk te Petersburg zullen tegenwoordig zijn bij de zamenkomst te Warschau.

Den 20 dezer maand zal keizer Alexander van Rusland daar aankomen, en den 22 worden de keizer van Oostenrijk en de prins-regent van Pruissen verwacht. In die stad zullen zich dan tevens bevinden vorst Gortschakoff, graaf Rechberg en baron Schleinitz (de ministers van buitenlandsche zaken dezer drie souvereinen), en de russische gezanten bij de hoven van Berlijn, Turijn en Weenen, namelijk baron Budberg, graaf Stackelberg en de heer Balabine.

— De baron von Schleinitz heeft weder eene depeche aan onzen gezant te Weenen gezonden, waarin hij op de mogelijkheid wijst, dat Pruissen weldra in de noodzakelijkheid kon komen, de aandacht te vestigen op de duitsche hertogdommen, en dat hij daarbij de medewerking van Oostenrijk inroept.

— De Bank- und Handels-Zeitung meldt uit Weenen het volgende echte berigt, dat in een ministerraad het hoofdpunt van het rapport der meerderheid van de rijksraadcommissie, namelijk de instelling van vertegenwoordigende ligchamen in de kroonlanden, met bevoegdheid van wetgeving, verwo r en.

Belgie.

Brussel 7 october. Gisteren is den heer Verhaegen een prachtige maaltijd aangeboden door de belgische liberale partij, bij die gelegenheid door omstreeks 250 personen uit alle oorden des rijks vertegenwoordigd. Nadat door den heer Fontainas, een der brusselsche schepenen, een feestdronk op den koning was uitgebragt, heeft de heer Louis Goblet, als voorzitter van den maaltijd, een dergelijken ingesteld ter eere van den heer Verhaegen, „den krachtigen gedeputeerde, den veteraan van het belgische liberalismus, den stichter van de vrije universiteit, den eere-president van de liberale associatie." De heer Verhaegen heeft hierop geantwoord door te drinken op „de vereenigde en naauw aangesloten liberale beginselen, zonder onderscheid van kleuren; — op de staatkundige vereenigingen, die de kracht des lands in het verledene hebben uitgemaakt, de luister daarvan voor het tegenwoordige zijn, en een waarborg en steun voor de toekomst zullen blijven."

Frankrijk.

Parijs 6 october. De keizer heeft, naar men verzekert, in een onderhoud met den russischen gezant, graaf Kisseleff, den wensch te kennen gegeven tot het sluiten eener alliantie met Rusland, gegrond op gelijke belangen in het oosten, en voorts op het beginsel dat een congres zal bijeenkomen tot regeling der italiaansche kwestie.

— De russische gezant alhier laat tegenwoordig in al zijne gesprekken eene bepaalde vooringenomenheid met Frankrijk blijken. Ook doet hij wat hij kan, om iederen ongunstigen indruk bij ons hof ten aanzien van de bijeenkomst te Warschau zoo veel mogelijk weg te nemen, en hij verklaart tevens openlijk, dat Rusland te veel belang heeft bij deze aangelegenheden van het oosten, om niet te trachten met keizer Napoleon op den besten voet te komen.

— De onderzeesche telegraafkabel, gelegd tusschen Algiers en het eiland Minorca, overbrengt weder zijne depeches met goed succes verzonden. De afstand is 250 engelsche mijlen.

[illegible] gedeelte bedraagt de diepte 2,000 ell. [illegible] de geheele diepte van den weg der zonder gevolg geslo[illegible] [illegible] lijn. Het gedeelte van Minorca naar Toulon [illegible] 250 mijlen lang en zal bij gunstig weder ook dezer [illegible] gelegd worden.

— De te Angers verschijnende Union de l'ouest had eene inschrijving geopend, met het doel generaal Lamoricière een eerdegen aan te bieden, doch op hoog bevel moest het blad die poging staken.

— Prins Napoleon is alhier van zijn uitstapje naar Groot Brittanje teruggekeerd.

— Het bevestigt zich, dat er compromitérende papieren van generaal Lamoricière zijn gevonden, die de bewijzen leveren, dat Oostenrijk het beginsel van non-interventie heeft geschonden, doch op geheime wijze. Hoewel de Espero, een [illegible] blad, dit mededeelt, en het dus van een partijdigen [illegible] mag men er geloof aan slaan, omdat de Corres[illegible] Havas, die zeer omzigtig met zoodanige berigten [illegible] dit berigt heeft overgenomen.

Italie.

In het sardinische parlement zijn de beraadslagingen aangevangen over het wetsontwerp betrekkelijk de aanhechting van die rijken, waarin zij als den volkswensch kenbaar gemaakt wordt. Door den heer Ferrari werd het eerst het woord gevoerd tot ontwikkeling van het gevoelen der oppositie, die volhoudt dat Italie zich niet dan onder bepaalde voorwaarden met Sardinie kan vereenigen, en dat de heer di Cavour haar vertrouwen niet bezit, omdat hij evenmin Rome als Venetie wil aantasten. De heer Boggio heeft zich daarop ten gunste van het ontwerp verklaard. De beraadslagingen worden gevoerd naar aanleiding van het rapport der commissie van onderzoek, die tot eene onveranderde aanneming heeft geadviseerd, doch met bijvoeging van een voorstel om aan Garibaldi hulde te brengen.

— Alle nadere berigten, welke ontvangen worden omtrent het gevecht aan de Volturno, geven meer en meer de overtuiging dat het een hoogst belangrijke strijd is geweest, waarvan voor het hof te Gaëta alles afhing. Koning Frans II woonde het zelf bij, en scheen hoop te voeden om, als de uitslag gunstig ware, Napels weder binnen te trekken en zoo mogelijk zich weder van zijne troon meester te maken. Nu geeft de koningsgezinde partij voor, dat het slechts eene sterke verkenning was, bij welker eind de beide partijen niets gevorderd waren; maar een slag van vijf ure des morgens tot des avonds [illegible] ure door 40,000 man geleverd, welke door ooggetuigen wordt vergeleken bij de slagen van Magenta en Solferino, verdient een anderen naam; en mogen de koninklijke troepen er dan ook al in geslaagd zijn om zich weder te Capua terug te trekken na een niet onbelangrijk verlies, het blijkt van de andere zijde dat Garibaldis manschappen zich als verharde en uitmuntend aangevoerde krijgslieden hebben gekweten.

Den 3en heeft er op nieuw een gevecht plaats gehad. De Napolitanen deden namelijk een uitval om hulp te verleenen aan eene kolonne beijersche manschappen, welke door Garibaldi den terugtogt was afgesneden. De koninklijke troepen werden echter zonder dat zij hun doel bereikt hadden, terug geslagen. Door die kolonne te rekenen onder de krijgsgevangenen die bij het gevecht aan den Volturno in handen van Garibaldi zijn gevallen, verkrijgt men een getal van vijf in plaats van tweeduizend, zoo als in de eerste berigten was opgegeven. Indien deze opgaven blijken juist te zijn, dan heeft het koninklijke leger zeker een belangrijk verlies geleden.

Uit een nader berigt blijkt dat Garibaldi in persoon op den 4 dezer eene verkenning in de rigting van Capua heeft ondernomen. Daarbij heeft men zich kunnen overtuigen dat de linie [illegible] de Volturno nog zeer sterk bewaakt wordt [illegible] zich weder gereed maken tot eene [illegible]. Op de brug van Triflisco, vijf mijlen boven Capua, kon men waarnemen dat er nieuwe redouten, beschermd door eene talrijke artillerie, kortelings opgerigt waren. Bij gevolg wordt het onmogelijk om de plaats van de noordzijde aan te vallen, en het is nog onbekend [illegible] de dictator weer offensief denkt te werk te gaan te[illegible].

[illegible] La patrie zou den 5en het bombardement van Capua [illegible] aanvang genomen hebben, en had Garibaldi [illegible] zuidelijk bastion meester gemaakt. Dit berigt [illegible] van andere zijden bevestigd.

[illegible] opgave van den Corriere Mercantile, een [illegible] was de sterkte der koninklijke troepen, die [illegible] zijn, 20,000 man, en die van Garibaldi [illegible] man, en zijn van de eersten 3000, van [illegible] gesteld.

— De minister van buitenlandsche zaken van koning [illegible] heeft [illegible] een protest, onder dagteekening van 16 september, aan de buitenlandsche hoven gezonden. Het is gerigt tegen de gewelddadigheden van den generaal Garibaldi, tegen den door hem aan Victor Emmanuel toegekenden titel van koning van Italie, tegen het geschenk aan Sardinie van de napelsche vloot, en tegen de medepligtigheid dier regering, die, volgens het diplomatiek stuk, bewezen is door haar lijdzaam gedrag bij gelegenheid van de aanwervingen ten behoeve van Garibaldis leger, in weerwil harer categorische verklaringen, en door het erkennen der feiten. Niettegenstaande deze zware grieven van koning Frans tegen de sardinische regering, bevindt zich de heer Winspeare nog altijd te Turyn, om er zijn koning te vertegenwoordigen.

— Eene depeche uit Parijs in het dagblad Espero, dd. 5 dezer, bevestigt de berigten betreffende de verandering in de denkwijs van Garibaldi. Hij zou namelijk het verkeerde van zijne oppositie tegen de staatkunde van den heer di Cavour erkend en tevens zijn spijt betuigd hebben over zijne laatste reis naar Palermo. Ten slotte wordt gezegd dat hij bereid is de dictatuur neder te leggen.

— Uit Palermo wordt gemeld dat de prodictator de kiescollegien tegen den 21 october heeft bijeen geroepen. De ware bedoeling van dezen maatregel, die weinig met de inzigten van het turynsche kabinet schijnt te strooken, is nog geenszins duidelijk.

Handelsberigten.

Rotterdam 9 october.

Heden zijn afgedaan circa 5000 balen ongepeld Rangoon rijst, ex Courier, zijnde de helft der lading, à f $7\frac{1}{4}$.

Prijzen van effecten.

NB. Het beursberigt van heden, was heden avond ten $7\frac{1}{2}$ ure nog niet ontvangen.

Amsterdam 9 october.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	$2\frac{1}{2}$ pct.	63
	dito Nationale dito	3 „	$76\frac{1}{2}$
	dito dito dito	4 „	98
	Aand. Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$ „	$129\frac{3}{4}$
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5 „	$102\frac{1}{8}$
	Certific. Hope & co.	4 „	$76\frac{1}{8}$
	dito dito 1855, 6de serie	5 „	$96\frac{1}{2}$
	dito	6 „	—
	Aand. spoorweg		$205\frac{1}{2}$
	Leening 1860. (contant)	$4\frac{1}{2}$ „	$89\frac{5}{8}$
Polen.	Schatkistobligatien	4 „	—
Spanje.	Obligatien	$1\frac{1}{4}$ „	$39\frac{3}{8}$
	dito binnenlandsch	3 „	$47\frac{1}{8}$
	Certific. coupons bewijzen		6
	Crediet instelling		—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5 „	$44\frac{3}{8}$
	dito amsterdamsche	5 „	$68\frac{1}{4}$
	dito nationale	5 „	$52\frac{3}{8}$
	dito 1847/1852	$2\frac{1}{2}$ „	$24\frac{3}{8}$
	Bank actien	3 „	659
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	$2\frac{1}{2}$ „	—
Portugal.	Obligatien	3 „	$43\frac{3}{16}$
	dito nieuwe	3 „	$41\frac{3}{8}$
Grenada.	dito		$14\frac{1}{8}$
Venezuela.	dito	$2\frac{1}{2}$ „	22
Illinois.	dito	7 „	—
Mexico.	dito	3 „	20

Londen, 9 october, ten 12 ure. Consols $93\frac{1}{8}$.
Weenen, 9 oct. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 64,50.
Parijs, 9 oct. (slotpr.) $4\frac{1}{2}$ pct. compt. —,— 3 pct. 68.50.

Middelen van vervoer.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in October.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	11	's morg.	8 ure.	Vrijdag	12	's morg.	6 ure.
Vrijdag	12	„	9	Zaturdag	13	„	6
Zaturdag	13	„	9,30	Zondag	14	„	6
Zondag	14	„	10,30	Maandag	15	„	7
Maandag	15	„	11	Dingsdag	16	„	7
Dingsdag	16	„	11,30	Woensdag	17	„	8,30
Donderdag	18	„	6	Vrijdag	19	„	9,45
Vrijdag	19	„	6	Zaturdag	20	„	9,45
Zaturdag	20	„	6	Zondag	21	„	10,30
Zondag	21	„	6	Maandag	22	„	10,30
Maandag	22	„	6	Dingsdag	23	„	11,30
Dingsdag	23	„	6	Woensdag	24	„	11,30

Mengelingen.

Volksvoorlezing.

De heer van Duyl, die bij zijne eerste lezing, drie weken geleden, in algemeene trekken een denkbeeld had gegeven van den toestand, waardoor in Europa de gebeurtenissen werden voorbereid waarvan ons vaderland in 't noodlottig jaar 1672 bijna 't slagtoffer werd, sprak ll. woensdag over die gebeurtenissen zelven.

Wat de engelsche afgezant Temple en onze raadpensionaris zich in de eerste vlaag van zelfvoldoening over 't zoo spoedig volbragte werk, (de triple alliantie kwam in slechts 5 dagen tot stand) ook mogen hebben voorgespiegeld over de duurzaamheid van 't pas gesloten verbond, al spoedig moeten ze hebben ingezien, dat ze gerekend hadden buiten den waard, d. i. buiten den koning van Engeland.

Al spoedig bemerkte men dat Lodewijk zijne plannen niet had opgegeven, en dat men Karel volstrekt niet kon vertrouwen.

Men kon den koning van Engeland niet bewegen voortgang te maken met het nemen van maatregelen die 't verbond tegen Frankrijk moesten bevestigen, en aangaande Lodewijks inzigten vernam men steeds onrustbarende berigten.

Reeds in 1669 bemerkte de Witt door een bezoek van den zweedschen gezant dat Lodewijk pogingen aanwendde Karel van 't verbond afvallig te maken. Bovendien werd men onderrigt dat de bisschop van Munster, die tegen ons eene oude veete had, troepen wierf, dat fransche gezanten aan alle hoven van Europa druk werkzaam waren, dat fransch goud in 't buitenland meer dan vroeger in omloop kwam.

Eindelijk in mei 1670 vernam men dat, terwijl Lodewijk met het geheele hof in Duinkerken was, onder voorwendsel van 't bezigtigen der nieuwe verdedigingswerken, zijne schoonzuster Henriette van Orleans naar de overzijde van 't kanaal was gestoken, en met haar broeder Karel te Dover eene zamenkomst had gehad.

Tegenwoordig weet men wat daar besproken werd. Karel had zich met zijn volk aan Frankrijk verkocht.

Karel toch had het nooit eerlijk met de triple alliantie gemeend. Zijn volk was te regt misnoegd geweest over zijn ellendig bestuur; 't sluiten van 't drievoudig verbond was hem slechts middel geweest om voor het oogenblik de stemming zijner natie, die steeds dreigender werd, te zijnen gunste te veranderen.

Maar eigenlijk verveelde hem reeds sedert lang de engelsche staatsregeling. Dat parlement, dat nooit zijne schulden wilde betalen, zonder dat hij ook rekenschap gaf van 't geen er met het geld der natie was uitgerigt, was hem ondragelijk geworden. Hij heette slechts koning, hij was 't niet zoo als hij 't wenschte te zijn.

Hoe zich echter van die lastige vergadering van onderdanen te ontslaan? Elke eigenmagtige handeling van den koning kon een opstand doen uitbreken. Wat hem in staat kon stellen dien opstand te bedwingen, een leger, was niet in Karels bezit; hij zocht dus zijne toevlugt buitenslands; Lodewijk wilde hij overhalen hem bij te staan.

Lodewijk liet zich gaarne overhalen. De gelegenheid om 't drievoudig verbond krachteloos te maken, door Karel om te koopen, was te schoon, om die te laten voorbij gaan, maar Frankrijks koning wist te goed met welk een karakterloos wezen hij te doen had, om geene voorzorgen te nemen. 't Kwam er niet slechts op aan Karel voor 't oogenblik te winnen, men moest ook zorgen dat hij getrouw bleef.

Lodewijk bedacht daartoe een middel dat, het karakter van Karel in aanmerking genomen, zeer schrander heeten mogt.

Nadat Henriette van Orleans met Karel te Dover de voorwaarden had vastgesteld van 't nieuwe tractaat, dat niettegenstaande de triple alliantie met Frankrijk was gesloten, moest eene andere vrouw zorgen dat Karel ook voortdurend zijne beloften nakwam.

De jonkvrouw de Querouaille werd daartoe in 't gevolg van Henriette van Orleans opgenomen. Zij had de dubbelzinnige eer zijne majesteit van Engeland te behagen. De fransche ligtekooi deed Engelands vorst blijven wat hij door 't tractaat van Dover was geworden: de betaalde vasal van Lodewijk. *)

In april 1672 was ook Zweden tot Lodewijks zijde overgehaald. Op nieuw stond Nederland geheel alleen.

Toch verloren de mannen die hier 't roer in handen hadden, niet den moed, en reeds dit geeft hun regt op de eerbiedige bewondering van 't nageslacht. Maar hooger nog klimt die bewondering wanneer men zich den toestand van ons vaderland in die dagen voor den geest brengt.

't Gevaar zag men steeds dreigender worden, en alle handen schenen als verlamd, wanneer 't er op aan kwam iets degelijks daar tegen tot stand te brengen.

Reeds in de vorige bijeenkomst toonde spreker hoe de wonderlijke staatsregeling van ons land dit medebragt.

Hij gelooft reeds daardoor te hebben doen zien hoe ongegrond de meening van dien tijd was, die alle handelingen van de Witt toeschreef aan persoonlijk- of partijbelang, of aan nog erger beweegredenen.

Hoe men ook over 't stelsel van de Witt en de zijnen moge oordeelen, (en 't is er ver af dat de debatten daarover reeds gesloten zouden zijn) dit staat vast, dat het niet aan zulke onedele gevoelens zijn oorsprong dankt. 't Rustte op even degelijken grondslag als dat der tegenpartij, en al heeft de loop der gebeurtenissen de Witt en de zijnen in 1672 in 't ongelijk gesteld, 't is nog geenszins uitgemaakt of hunne beginselen niet eveneens hun regt van bestaan zouden hebben bewezen, wanneer ze hun natuurlijk verloop hadden gehad. Ze hadden dit niet, want de omwenteling van 1672, die den prins aan 't roer bragt, heeft ze in den groei verstikt. Zoo lang de strijd der partijen voortduurde, was natuurlijk alle zamenwerking onmogelijk, maar dit kwam omdat men zich in een tijdperk van overgang bevond. De staatsinrigting van onzen tijd, die ook bij 't bestaan van partijen, den geregelden gang van zaken verzekert, was toen nog niet gevonden, en men doet dus zeker onregt, personen te beschuldigen van 't geen geweten worden moet aan den tijd waarin ze leefden. 't Was er ver van af dat men het naderend gevaar niet zou hebben ingezien, en nog onregtvaardiger zou 't zijn, te beweren dat er geene maatregelen werden genomen.

In tegendeel, de Witt poogde op allerlei wijzen 't verbond te versterken; al zijn pogingen mislukten. Eerst laat beloofde Brandenburg, de duitsche keizer en Spanje hulp. Spanje deed wat het kon, maar 't rijk was te zwak om veel te doen. De legers van den keurvorst en den keizer kwamen eerst in 't eind van 1672 opdagen en rigtten toen nog niets uit.

Te gelijk poogde ook de Witt 't land op voet van oorlog te brengen. Met de vloot ging dit gemakkelijk. 't Leger en de

*) Zie over mejonkvrouw de Querouaille en 't hof van Karel II, de uitstekende historische roman van Schimmel: Mary Hollis.

vestingen waren door allerlei omstandigheden in bijzonder slechten staat, en wat men ook beproefde, overal had men te kampen met onwil en onverstand, of met de woelingen der tegenpartij.

Intusschen men deed wat men kon; een hoofdbezwaar was de benoeming van den prins tot kapitein-generaal; sommigen wilden van 't leger niet hooren vóór die benoeming was geschied. Eindelijk in 't uiterste oogenblik ging ze dóór, te laat echter om van de benden die men onder Willems bevel stelde, een leger te vormen, tegen Lodewijks eersten aanval opgewassen.

6 en 7 april, twee maanden na 's prinsen bevordering, volgde Frankrijk en Engelands oorlogsverklaring, welker onbillijkheid spreker echter niet onderzocht, daar reeds lang van alle zijden is erkend, dat slechts onedele wraakzucht tegen een staat, die hem den voet had dwars gezet, Lodewijks beweegreden was, terwijl Karel volkomen gelijk stond met den bisschop van Munster en keurvorst van Keulen. Ze waren door Lodewijk voor den oorlog gekomd.

Van meer belang is het aan te toonen, wat ons vaderland toen bezat om zich tegen den aanval te verdedigen. Het kan tevens strekken om te doen zien hoe weerbaar ons land nog heden zou zijn, en zoo de volkomen ongegronde meening te bestrijden, dat Nederland voor elken vijand een ligt te veroveren buit is.

Spreker gaf van de verdedigingsmiddelen van Nederland in 1672 in korte trekken een overzigt, aan de hand van het voortreffelijke werk van Sypestein en de Bordes, vergeleken met de beoordeeling daarvan door kolonel Knoop (vroeger verschenen in De gids, later ook afzonderlijk uitgegeven.)

Hij bepaalde zich echter daarbij tot het belangrijkste, de verdediging namelijk van Holland en Utrecht. Het belangrijkste natuurlijk genomen in gezonden zin, niet in den zin van het enghartig provincialisme, dat juist in 1672 zoo veel kwaad berokkend heeft. Utrecht en Holland zijn alleen daarom in elken oorlog van 't meeste belang, omdat ze menschelijkerwijze gesproken, tegen elken vijand kunnen worden verdedigd, en het reeds verloren terrein van daaruit zeer goed kan worden heroverd. Andere omstandigheden vergrooten dit gewigt, men behoeft bijv. slechts eens na te denken over hetgeen er voor het crediet van ons land zou volgen, wanneer eenige fransche generaals en onder-officieren het bestuur der bank van Amsterdam eens enkele dagen voor ons waarnamen.

Spreker besprak dus de Yssel-linie en de bossche verdedigingslijn in het zuiden, en schetste verder in groote trekken den veldtogt van Lodewijk tot zijne aankomst in Utrecht. De schrik, door den plotselingen val van zoo vele vestingen hier te lande ontstaan, was onbeschrijfelijk (5 mei trok Lodewijk uit Charleroi en bevond zich den 18 junij reeds te Utrecht.)

Algemeen dacht men aan verraad, niet slechts van enkele bevelhebbers van het leger, maar ook van de regering. Vooral op de Witt was men fel gebeten, en in de benoeming van Oranje tot stadhouder zag men het eenig redmiddel uit het dreigend gevaar.

Het eene tooneel van verwarring volgde in de steden van Holland op het andere. Het misnoegen openbaarde zich steeds duidelijker. De Witt zag in, dat zijne rol was afgeloopen. Aan een aanslag op zijn leven was hij nog gelukkig ontkomen. Luider steeds en roekeloozer werden de aanslagen op zijne eer. Bovendien. de prins was den 4 julij tot stadhouder enz. benoemd. Het stelsel der tegenstadhouderlijke partij was gevallen. De nood der tijden had tot andere maatregelen gedwongen dan de Witt steeds in 't belang van het vaderland had noodig gekeurd.

Den 4 augustus vroeg hij eene eervolle rust. Ze werd hem toegestaan: zestien dagen later vond hij met zijn broeder de rust van den dood.

Intusschen, 't was of de duistere magten die Nederland met den ondergang hadden bedreigd, door dien moord waren verzoend. Nog was de redding ver, maar alles begon zich ten beste te keeren. Men begon te begrijpen dat nog niet alles was verloren.

Vroeger, toen de grenssteden, waarop men veel te veel had vertrouwd, als met eenen slag waren gevallen, was niet slechts het volk maar ook een goed deel der regering alle bezinning kwijt. Onderhandelingen werden aangeknoopt met den vijand; het scheelde niet veel of men was geneigd tot elken prijs den vrede te koopen. Gelukkig waren de voorwaarden van Lodewijk zoo bespottelijk onredelijk, dat men zich aansloot bij 't voorbeeld, reeds door de afgevaardigden van Amsterdam en die van Zeeland gegeven. Men besloot alle onderhandelingen af te breken, en tot het uiterste vol te houden.

Inderdaad was dit ook zoo moeijelijk niet. De Franschen waren nog slechts voortgerukt tot Utrecht. Ze hadden van het behaalde voordeel geen gebruik gemaakt. Holland was in dien korten tijd dat men ons rust liet, zoo goed als onneembaar gemaakt.

Spreker beschreef nu de zoogenaamde hollandsche waterlinie, en toonde hoe reeds Willem I en later de Witt er steeds op hadden aangedrongen die linie in den staat te brengen, waarin ze eerst in den laatsten tijd, dus na bijna twee honderd jaar is gekomen. Toen was ze zoo volkomen niet, maar vooreerst maakte ze elken aanval op Holland in 't oog van den vijand onmogelijk, en deze besloot den winter af te wachten.

Die rust werd door Willem van Oranje gebruikt om zijn leger op beteren voet te brengen. Reeds was het veel aanzienlijker in getalsterkte. 't Kwam er nu vooral op aan, door eene of andere onderneming de zedelijke kracht der soldaten te verhoogen.

Willem bedacht een plan, dat op het eerste gezigt door zijne stoutheid verbaast, maar door deskundigen wordt beschouwd als een schitterend bewijs van zijn veldheerstalent.

Een aanslag op Naarden en Woerden mislukt, maar daar men den vijand toch zware verliezen had toegebragt, begon 't leger van Willem meer en meer op zich zelven te vertrouwen, en kon men eindelijk tot het groote plan overgaan.

't Doel van den prins was, zich aan den Rijn met de duitsche hulptroepen te vereenigen, die eindelijk in october waren komen opdagen.

De Franschen zouden dan zijn afgesneden en genoodzaakt het land te ruimen.

Door verschillende omstandigheden, die spreker uitvoeriger mededeelde, mislukte ook dit, echter zonder dat men eene nederlaag leed, maar toch was nu reeds veel gewonnen. De zedelijke kracht der natie, 't geloof aan een goeden uitslag, was reeds nu zoo veel verhoogd, dat men niet alleen zich zelven kon verdedigen, maar zich sterk genoeg gevoelde den vijand het reeds veroverde te betwisten.

Hoe de aanvankelijk mislukte pogingen eindelijk toch slaagden, en ons vaderland zoo doende werd bevrijd, hoopt spreker de volgende keer te schetsen, om dan tevens met toepassing op den tegenwoordigen tijd van de lessen in 1672 gegeven, de reeks zijner lezingen alhier te besluiten.

Advertentien.

Getrouwd:

B. Z. RENS

Oost Souburg, met

den 10 October 1860. M. VAN DE ROTTE.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Heden overleed alhier, na eene langdurige ongesteldheid, Jonkvrouwe GERTRUDE JEANNE MATHILDE SNOUCK HURGRONJE.

Middelburg, 9 October 1860.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed, na een langdurig smartelijk lijden, mijne geliefde Echtgenoot A. M. DANENS, in den ouderdom van bijna 45 jaren. Allen die haar gekend hebben zullen mijn verlies beklagen, terwijl mijne Kinderen grootendeels nog te jong zijn om er al de zwaarte van te beseffen.

Middelburg, J. C. GEYP.

den 10 October 1860.

Algemeene kennisgeving.

AANKONDIGING.

Uit een Vonnis, door de Arrondissements-Regtbank te Middelburg, den zeven-en-twintigsten Julij 1800-en-zestig gewezen, op het tot dat einde ingediend Verzoekschrift, op expeditie geregistreerd en behoorlijk beteekend, blijkt dat het Huwelijk, bestaande tusschen JEAN PAUL LEROY en ADRIANA VAN DRONGELEN, beide zonder Beroep, wonende te Middelburg, en op den dertienden Maart 1800-vier-en-veertig te Amsterdam voltrokken, ten gevolge eener bepaalde oorzaak, door **Echtscheiding** is ontbonden, met al de gevolgen daaromtrent bij de wet bepaald.

Ten deze wordt kosteloos geprocedeerd.

Voor uittreksel deugdelijk verklaard door mij ondergeteekende, Procureur, die als zoodanig aan den Verzoeker JEAN PAUL LEROY is toegevoegd, om voor hem werkzaam te zijn.

P. REKKER.

GENEESKUNDE.

De Provinciale Commissie van Geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Zeeland, residerende te Middelburg, verwittigt bij dezen de belanghebbenden, dat zij hare gewone Vergadering houden zal op Woensdag den 14 November 1860, en verzoekt tevens allen, welke dan verlangen toegelaten te worden tot het Heel-, Verlos- of Artsenijmengkundig Examen, of tot dat van Oog- of Tandmeester of Droogist, om hun daartoe strekkend request, onder overlegging van de noodige bewijzen, vóór of met het einde dezer maand te doen toekomen aan den Heer J. C. VAN DEN BROECKE, Voorzitter van dezelve Commissie.

Middelburg, 10 October 1860.

De Provinciale Geneeskundige Commissie in Zeeland,
Namens dezelve,
D. J. J. MARINISSEN, Secretaris.

REGENTEN over het **Arm-, Gast- en Weeshuis** te **Vlissingen** zijn voornemens om, op Dingsdag den 23sten October 1860, des voormiddags ten 10 ure, in het Gesticht no. 1 (GASTHUIS), in het openbaar en onder nadere approbatie aan te besteden, de levering van

LEVENSMIDDELEN,

BRANDSTOFFEN, KLEEDING enz.

voor de dienst der Gestichten, benoodigd gedurende het jaar 1860, en voor de Spijsbereiding in den aanstaanden winter.

De voorwaarden waarop deze Aanbesteding zal plaats hebben liggen ter inzage ten Kantore van den Amanuensis en Rentmeester, Bierkade, D no. 3.

De COMMISSIE VAN SPIJSUITDEELING aan Minvermogenden, binnen deze Stad gevestigd, heeft de eer bij deze kennis te geven dat zij zich weder voorsteld, daartoe in staat gesteld door hare Begunstigers, eene gezonde en voedzame Soep te laten bereiden voor de Minvermogenden te dezer Stede.

Van af den 8 October e. k. zullen er Inschrijvingsbiljetten aan de huizen der Ingezetenen worden rondgebragt; terwijl de Commissie bij dezelgelegenheid aan hare Begunstigers herinnert, dat de Soepkaarten, waarvoor is ingeschreven, aan de huizen der Inschrijvers gratis zullen worden bezorgd.

Middelburg, 6 October 1860.

J. v. REIGERSBERG VERSLUYS, Voorzitter.
A. J. VAN DEN BROECKE, Thesaurier.
P. N. SCHORER.
D. M. v. DUSSELDORP-DE SUPERVILLE.
A. W. SNOUCK HURGRONJE, Secretaris.
J. J. I. SPRENGER.
T. A. LAMBRECHTSEN.

HERBESTEDING VAN LEGSTROO.

Op **Woensdag** den 17 October 1860, des middags ten 12 ure, zal op het Bureau van den ondergeteekende, in de Nieuwstraat, wijk H no. 236, te **Vlissingen**, publiek worden herbesteed: de levering van het benoodigde **LEGSTROO** voor de Korpsen, te Vlissingen in garnizoen, voor den tijd van een jaar, ingaande met den 1sten November en eindigende met den laatsten October van het volgende jaar; volgens voorwaarden, van heden af ter lezing liggende op gemeld Bureau, van 's morgens 9 tot 's middags 12 ure.

Vlissingen, den 8 October 1860.

De Militaire Onder-Intendant, belast met de Administratieve Dienst in de Provincie Zeeland,
RIJGERBOS OUWENS.

HEDEN den 11 en **Vrijdag** den 12 October vervolgt men op het Koorkerkhof, lett. A no. 111, telkens des namiddags VIJF URE, met het verkoopen van **BOEKEN.**

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Donderdag den 18 October 1860, des avonds ten acht ure, in de Bovenzaal der Societeit DE VERGENOEGING, op de Groote Markt te Middelburg, in het openbaar te koop aanbieden:

Een **HUIS en ERVE**, staande en gelegen binnen Middelburg, in de Lange Gortstraat, wijk K no. 24.
Grondbelasting ƒ 22,50.

Een **HUIS en ERVE**, staande en gelegen als voren wijk I no. 332. — Grondbelasting ƒ 9,—.

Voorschreven HUIZEN zijn daags vóór en op den dag van Verkoop te bezigtigen, van 11 tot 4 ure, op vertoon van eene Toegangkaart, te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris.

De Notaris D. UYTTENHOOVEN zal op Dingsdag 30 October 1860, des avonds ten 7 ure, in het Koffijhuis DE OUDE VRIENDSCHAP, op de Groote Markt te **Vlissingen**, presenteren te verkoopen, de navolgende

HUIZEN EN ERVEN,

staande en gelegen te Vlissingen:

EEN HUIS EN ERF op de Oude Markt, wijk F no. 60, Kadastraal bekend sectie E no. 219, ter grootte van 16 Ellen; — en

EEN HUIS EN ERF op de Groote Markt, op den hoek van de Weststraat, wijk C no. 72, Kadastraal bekend sectie E no. 672, ter grootte van 85 Ellen.

Beide daags vóór en op den dag der Verkooping voor een ieder te zien.

VERKOOPING IN HET NOTARISHUIS,

den 30 en 31 October,

van een extra fraaijen en zindelijken **INBOEDEL** en eene groote collectie **BLOEMBOLLEN**, van den Heer GRULLEMANS & ZOON, Bloemisten te Noordwijk; bij wie te bekomen zijn gedroogde Groenten voor Winterprovisie. Nader en breeder te adverteren.

Zindelijke Goederen kan men van heden af bijbrengen.

L. C. HONDIUS,
Ondernemer van Openbare Verkoopingen,
Taxateur en Boedelschikker.

WERF DE VOLHARDING.

EIKEN MESTPUT- en SCHUTSELPALEN,

van 9 voet en langer, à ƒ 1,25 tot ƒ 2,— per stuk, benevens meer ander **Timmerhout.**

BRANDMEESTERS van de **Spuiten S, L, W,** herinneren den belanghebbenden, dat de gewone jaarlijksche **Exercitie en Inspectie** zal plaats hebben op Dingsdag aanstaande, den 16 October 1860.

VERMIST **eene witte KAT** met rood Halsbandje met Belletjes. Die dezelve terug bezorgt, kan des verkiezende eene belooning genieten. Adres: Bureau dezer Courant.

Voor de Bijzondere School tot positief Christelijk Onderwijs te Middelburg, wordt gevraagd, om zoo spoedig mogelijk in dienst te treden, een **HULP-ONDERWIJZER**, liefst bekend met het Fransch. Adres of in Persoon of met franco Brieven, aan den WelEerw. Heer H. RENTING.

MEISJES het **Wollennaaijen** willende leeren, kunnen weder geplaatst worden bij Mejufvr. VAN PUFFELEN, Bogaardstraat.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.